

O vzťahu kňazského svätenia k Slovu

Každý, kto vie naslúchať evanjeliu, môže sa v Spoločenstve kresťanov stať jeho členom, a každý, kto evanjelium vie zvestovať, môže sa v ňom stať kňazom. Tak sa dajú vyjadriť základné vzťahy človeka ku kresťanskému spoločenstvu, ktoré usiluje o obnovu náboženského života. Je samozrejmé, že v tejto súvislosti neznamena evanjelium iba text v knihe, ktorý rozpráva o viac menej známom obsahu, ale znamená niečo, v čom je sila a život. V predchádzajúcich článkoch sme popísali, ako sviatosti rôzne prispievajú k prežívaniu slova ako niečoho, čo žije či tvorí. V tomto článku budeme hovoriť o tom, ako sa kňaz behom výuky na seminári pripraví na pravé zvestovanie evanjelia a akú pomoc mu nakoniec poskytne kňazské svätenie, aby to vo svojej ďalšej službe vedel naplňať.

Výuka budúcich kňazov na seminári je veľmi rôznorodá. Obsahuje prírodovedné, filozofické a duchovnovedné predmety, ktoré mu dajú základ živého svetového názoru. Starý a Nový zákon sa preberá jednak z obsahovej a historickej stránky, ako aj zo strany ich vzťahu ku vývoju ľudského vnútra. Aj určité znalosti gréčtiny sú dobré, aby budúci kňaz vedel porozumieť pôvodnému textu Nového zákona aspoň do istej miery. K tomu sa pridávajú hodiny tvorivej reči a eurytmie, aby si študent získal vzťah ku slovu zo strany rytmu a hlások a vedel ich vnútorne prežívať. Skutočnosť, že slovo nie je iba abstraktné oznámenie vonkajšieho obsahu, ale že je samo o sebe výrazom duchovných tvorivých síl, nemá zostať samotnou myšlienkou, ale zážitkom celej duše. Ďalšie predmety ako napríklad sviatosti, pastorácia či výuka náboženstva tu nie sú dôležité.

Človek, ktorý je takýmto spôsobom pripravený, iste by už zvestoval evanjelium inak než niekto, kto nie je pripravený. Jeho slovo by bolo predchnuté porozumením, duševným teplom a krásou vonkajšieho výrazu. Mal by k dispozícii najlepšie ľudské sily. Ale jeho slovo by bolo predsa len slovom ľudským. Iba kňazské svätenie pridá to, čo slovo učiní naozaj Slovom Božím, čo však človek sám zo seba nemôže mať. Pridá silu, sťaby dar či milosť duchovných svetov, aby skrze človeka mohli vo svete pôsobiť božské sily, ktoré by inak vo svete pôsobiť nemohli. Vedomie tejto milosti vzbudzuje zároveň skromnosť aj zodpovednosť; skromnosť, lebo pred každým zvestovaním evanjelia prosí kňaz o milosť, stať sa k tomu hodným, a zodpovednosť, lebo má vo svojom slove dať priestor Kristovmu požehnaniu. Tak to počúvame v modlitbe Obradu posvätenia, ktorá predchádza zvestovaniu evanjelia.

Ako to teda vyzerá v jednotlivých krokoch kňazského svätenia? Táto sviatosť je vložená do Obradu posvätenia človeka. Po epištole zaznie úvodná modlitba, v ktorej sa vysloví, že sa kňaz¹ má stať služobníkom v slove pôsobiacej múdrosti Kristovej. Ako taký má „v ľudskom slove zvestovať Slovo Božie“. Obrad pokračuje tým, že svätiaci kňaz sa pripraví slovami zmienenej modlitby na zvestovanie evanjelia, ako by to chcel urobiť sám. Namiesto toho však pripraví kandidáta, aby to mohol urobiť on. Ako prvý krok samotného svätenia nakreslí pred jeho telom veľký kňazský kríž s dlhou kolmou čarou, dlhou vodorovnou čarou a kruhom okolo priesečníku. K tomu povie: „Ty, činne mysliaci Boha Otca, silne vycit'ujúci Boha Syna a mocne chcejúci Boha Duča, slúž Kristovi ... Zvestuj im (teda ľuďom) jeho dušu uzdravujúce bytostné slovo.“ Potom mu položí štólu okolo šije ako znamenie kňazskej hodnosti. Teraz on zvestuje evanjelium prvýkrát ako kňaz. – Štóla je pred telom krížená. Tak vzniká zaujímavý znak: hore je štóla uzavretá, dole otvorená. Hore tvorí vnútorný priestor, dole sa otvára do sveta. Slovo, ktoré sa má zvestovať, žije najprv v duši, ale prúdi s dychom do sveta. Vnútorný a vonkajší svet sa spájajú. Už tu je možné pocítiť väčšiu skutočnosť takéhoto slova oproti bežnému slovu. Môže v ňom žiť ozajstné tvoriace božské Slovo.

Potom pokračuje Obrad posvätenia obetovaním. Po ňom prichádza ďalšia časť svätenia. Svätiaci kňaz sa spýta kandidáta, či cíti vážnosť predchádzajúcej časti svojho vývoja. Kandidát má odpovedať: „Áno, staň sa tak.“ Preňho znamená tento okamih vnútorné prekročenie prahu do

1 V spoločenstve kresťanov sú rovnako vysvätené aj ženy. Mužský rod sa tu používa iba preto, aby text nebol pretiažený.

duchovného sveta a preto je spojený s hlbokou vážnosťou. Po odpovedi môže svätenie pokračovať. Svätiaci kňaz nakreslí sväteným olejom kríž na čelo kandidáta, dva kríže na jeho ruky, a nakoniec dá tri kvapky oleja na jeho temeno. Rovnaký olej sa aj používa pri poslednom pomazaní, čím sa podtrhuje blízkosť ku prahu duchovného sveta. Ku krížu na čelo hovorí svätiaci kňaz: „Sila duchovného slova ťa naplní, keď na oltári Kristovom zvestuješ jeho uzdravujúce slovo svojmu zboru.“ Sila pravého zvestovania teda príde z duchovného sveta. Je to ono „viac“ než samotné ľudské slovo. Podobné posilnenie dá olej na ruky pre kňazské konanie a olej na temeno pre jeho celkový vzťah k zboru.

Po premieňaní nasleduje tretia časť svätenia. Svätiaci kňaz povie, že budúci kňaz, keď je vyslaný pred svoj zbor, má stále pociťovať Kristovu prítomnosť a nič nekonať bez tohto cítenia. Pritom sa dotkne jeho hlavy a hrude. Potom (pokiaľ je viac kandidátov po dokončení tohto aktu pre všetkých) nasleduje zvláštny úkon: celebrujúci kňaz zakryje kalich a obíde s kalichom v ruke smerom doľava všetkých prítomných kňazov. Urobí okolo nich akoby zlatý kruh. To naznačuje, že kňaz, keď niečo robí ako kňaz, pôsobí vždy zo sily kňazského kruhu a nie zo sily svojej osobnosti. Tá je sluhom, dobrým či menej dobrým. Na tom nezáleží, ale na tom, koľko Kristových síl môže pôsobiť skrze neho. Preto je možné následne hlásiť: „Čo riekne, je medzi vami povedané z Ducha Kristovho.“ Je to vysoký nárok, ktorému môže budúci kňaz zodpovedať iba zo síl kňazského spoločenstva. Pritom ostáva samozrejme aj obyčajným človekom, ktorý je v okamihu zvestovania „Božieho slova“ samotným sprostredkovateľom vyšších síl.

V troch významných krokoch sa kňaz pripraví na zvestovanie evanjelia. Učí sa vyslovovať slovo celým človekom, teda tak, že je nesené jasnou myšlienkou aj pocitom pre hlásky a rytmy, a že je nakoniec uchopené živým dychom. Ako znamenie toho nesie štólu. V druhom kroku, v pomazaní olejom, sa mu pridáva sila z duchovného sveta, ktorou sa tento svet môže prejavíť priamo v ľudskom slove a povýšiť ho na ozajstné Slovo Božie. V treťom kroku si má uvedomiť prítomnosť Krista v každom jeho prejave, ako by sa Kristus cez jeho slovo sám chcel darovať ľuďom. To všetko môže vzbudiť pocit, že naše slovo môže rásť a prijímať do seba viac a viac zo života, sily a prítomnosti samotného Krista a stať sa tak ozajstným Slovom. Táto možnosť sa otvára všetkým ľuďom. Kňaz len touto cestou ide skôr.

Frank Peschel